

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

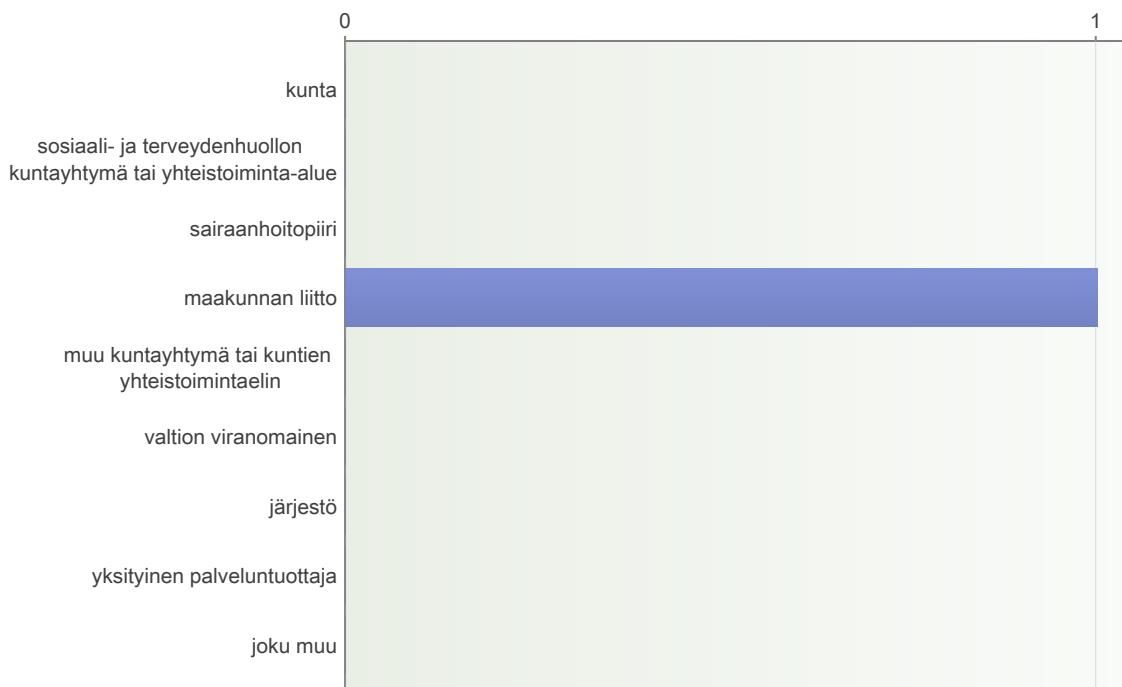
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Etelä-Savon maakuntaliitto	Hanna Makkula	hanna.makkula@esavo.fi,	11.12.2017	Maakuntahallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

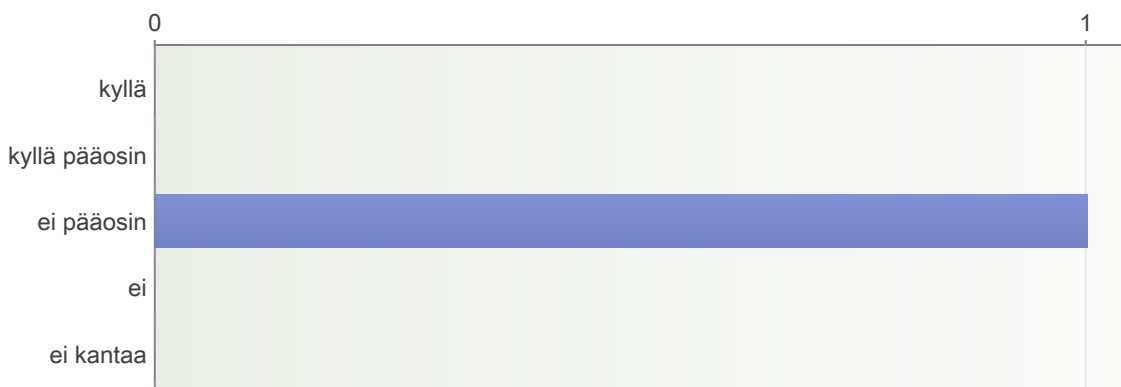
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntaliitto pitää sote-uudistusta tarpeellisena ja hallittua valinnanvapautta joiltain osin kannatettavana. Sote-uudistuksen tavoitteiksi on kirjattu hyvinvointi- ja terveyserojen kaventuminen, kustannusten kasvun hillintä, palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantaminen, palveluintegraatio sekä peruspalvelujen vahvistaminen. Tavoitteet ovat säilyneet samoina uudistuksen eri vaiheissa ja ne ovat yleisesti hyväksytyjä ja kannatettavia.

Lakiluonnoksessa esitetty malli kaipaakin kuitenkin vielä yksinkertaistamista ja selkeytystä. Asiakkaiden yhdenvertaisuus valita palveluntuottajia mahdollistuu, mutta hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen edellyttää onnistunutta sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota. Nyt lakiesitysluonnos jättää avoimeksi sen, miten maakunta voisi moniportaisessa tuottajarakenteessa varmistaa tarvittavan palveluintegraation. Palveluiden saatavuus kattavasti koko maakunnan alueella on myös asia, joka vaikuttaa keskeisesti tavoitteen saavuttamiseen. Erityisesti pk- ja mikroyritysvaltaisissa maakunnissa tilanne on haastava ja siihen on kohdennettava erityistä huomiota, jotta erikokoiset toimijat voivat toimia palveluiden tuottajina – tavoitteen laadukkaat ja kattavat palvelut koko maakunnassa.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

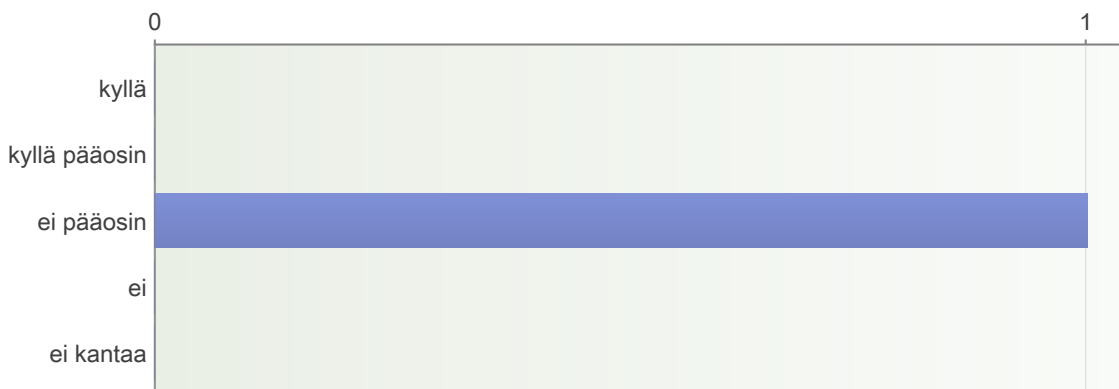
Vastaajien määrä: 1

- Lausuntokierroksella oleva lakiluonnos edistää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia joiltain osin. Epäselväksi kuitenkin jää, edistääkö uudistus vaikutusmahdollisuuksia aina tarkoituksenmukaisella, asiakkaalle terveys- ja hyvinvointihyötyä tuottavalla tavalla. Huoli liittyy erityisesti useita sosiaali- ja terveyspalveluja käyttäviin sekä erityisryhmiin kuten päihde- ja mielenterveys- tai lastensuojelun asiakkaisiin, joiden kyky ohjautua palvelujärjestelmässä ja käyttää asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia voi olla rajoittunut.

Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. Sote-palvelujen luonteesta johtuen asiakkailla ja potilailla ei kuitenkaan aina ole riittävästi tietoa valintansa perusteeksi. Kun asiakas itse pääsee valitsemaan, on palveluohjauksessa nykyistä enemmän kiinnitettävä huomio asiakaslähtöisyyteen ja asiakkaan ohjaukseen ja neuvontaan eri vaihtoehtoista. Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa ovat riippuvaisia osin siitä, millaista neuvontaa ja ohjausta sekä palveluohjausta hän saa.

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

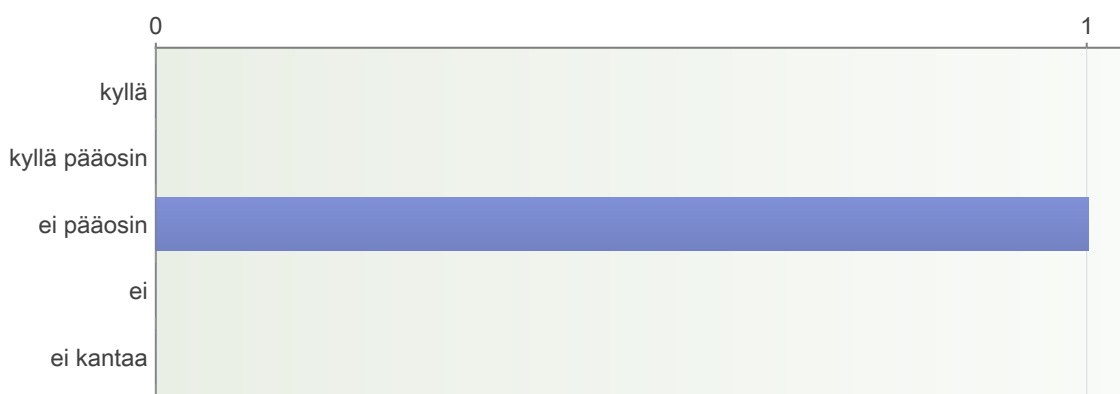
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukainen uudistus lisää mahdollisuuksia hakeutua palveluihin ja, jos tarjontaa on, asiakas voi valita itselleen sopivan palveluvaihtoehdon. Siihen vaikuttavat millaiset asiakkaan mahdollisuudet, kyvyt tai halukkuus on vertailla eri palveluntuottajia ja tehdä sen pohjalta valintoja. Omaan tarpeeseen oikeanlaisten palveluiden saaminen edellyttää tehokasta ohjausta ja neuvontapalvelua koko ketjussa. Näin vältetään mm. erikoislääkəriin hakeutuminen tilanteissa, joissa siihen ei ole tarvetta. Lisäksi eri alueilla palvelutarjonta vaihtelee.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

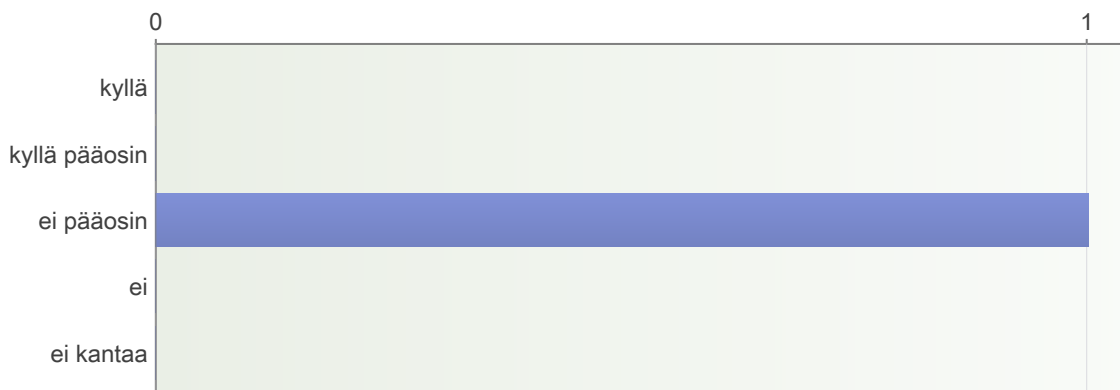
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen yhteen sovittaminen eli integraatio on huomattavan haasteellista, jos valinnanvapaus toteutetaan esitetyllä tavalla. Sote-järjestämislakiluonnoksen mukaan maakunnan on huolehdittava laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluita tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Maakunnan mahdollisuudet ohjata tuottajia ovat rajallisia ja vaativat runsaasti yksityiskohtaisia sopimuksia, sopimusten valvontaa ja tuottajakorvausten erityisehtoja. Palveluketjujen toteutumisen seuranta- ja valvontamahdollisuudet ovat rajalliset mm. pitkistä ketjutuksista ja asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. Sopimusten ja tuottajien valvonta edellyttää runsaasti asiantuntijaresursseja.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Käytännössä säännösten soveltaminen integroitujen palvelukokonaisuuksien turvaamiseksi on vaikeaa, palveluiden ohjaus ja johtaminen on moniportaista ja haastavaa. Integraatio on ongelmallista erityisesti useita palveluja samanaikaisesti tarvitsevien asiakkaiden tai potilaiden kohdalla, koska palvelut hajautuvat eri toimijoille. Tiedon kulku ja tiedolla johtaminen ovat sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa keskeisiä ja niiden merkitys tulee entisestään korostumaan esitettävässä monituottajamallissa. Jos niissä ei onnistuta, uudistuksen tavoitteita ei tulla saavuttamaan.

.Maakunnan tulee onnistua hyvin järjestämissuunnitelmassaan ja palvelukuvauksissaan ja asettaessaan tuottajavaatimukset. Asiakassuunnitelman tavoite on turvata asiakaskohtaisesti horisontaalisen ja vertikaalisen integraation toteutumisen. Siinä muodossa kuin

valinnanvapauslakiluonnos nyt asiakassuunnitelman ja sen laatimisen ja velvoittavuuden määrittelee, ei tällä hetkellä ole kokemusta, joten millä tavoin voidaan varmistua siitä, että osaaminen, maakunnan toimintaprosessit ja tietojärjestelmät riittävät asiakkaan kokonaissuunnitelman laatimiseen.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

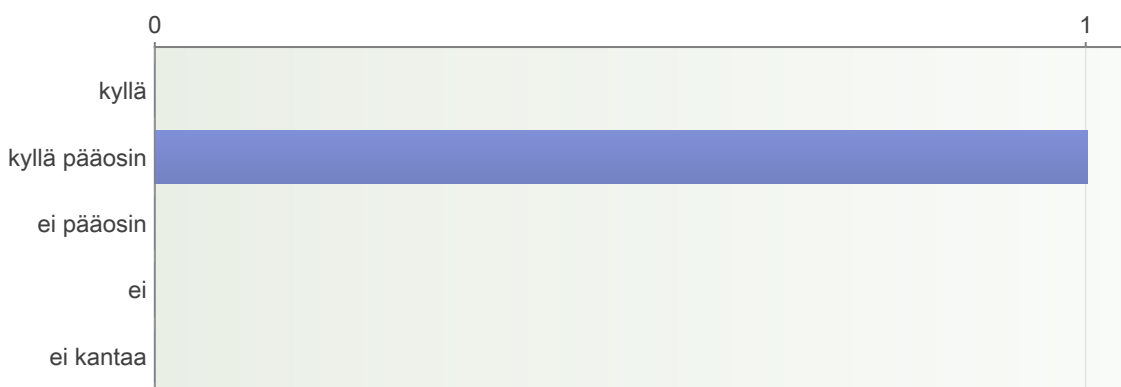
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan. Asiakasseteli: 24 § 2 mom ” Päättäessään 1 momentissa tarkoitetuista asiakassetelillä maksettavista palveluista maakunta voi rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta kussakin 1 momentissa tarkoitettussa palvelussa, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen perusteella.” Sen sijaan 26 § asiakassetelipalveluntuottajan valinta: ”Asiakkaalla on oikeus valita asiakassetelillä annettavan palvelun tuottajaksi yksityinen palveluntuottaja, jonka jokin maakunta on hyväksynyt asiakassetelipalveluntuottajaksi.” Rajaus menettää merkityksen, jos oma maakunta rajaa jotain, niin asiakas voi valita toisen maakunnan, jossa rajausta ei ole?

Asiakas voi valita myös muun kuin asuinmaakuntansa maakunnan liikelaitoksen. Maakunnan liikelaitos arvioi palvelutarpeen liikelaitoksen tuotantovastuulla oleviin palveluihin. Asiakkaan asuinmaakunta kuitenkin vastaa hoidon ja palvelun kustannuksista. Lailla ei voitane sallia tilannetta, jossa yksi arvioi ja myöntää palvelun toisen päätyessä myönnetyn palvelun maksajaksi. Mikäli tämä on lain tarkoitus, saattaa se ajan myötä synnyttää sote-turismia eli hakeutumista sen maakunnan liikelaitoksen asiakkaaksi, mistä itselle löytyy mieleisin palveluratkaisu.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

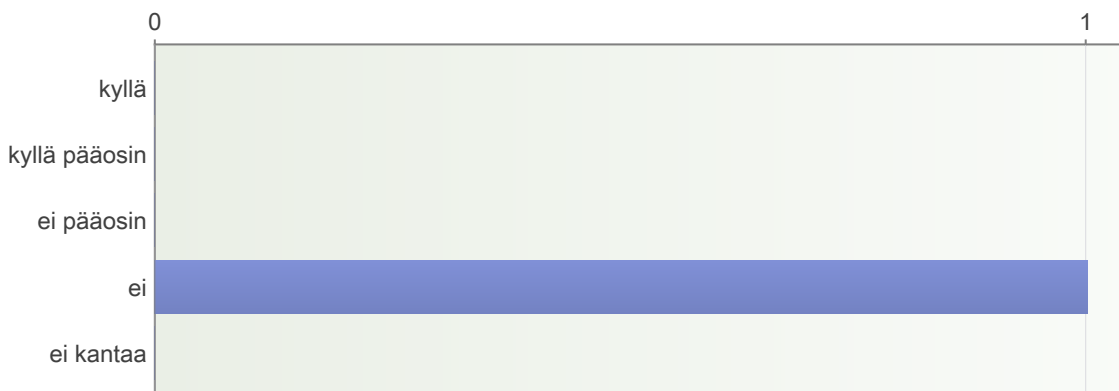
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausuudistus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja ottaa käyttöön uusia palveluinnovaatioita. Tavoitteen saavuttaminen riippuu siitä, millaisia ehtoja tuottajille asetetaan, millainen korvausmalli on ja millä tavalla se kannustaa innovaatioihin. Muun muassa alan tarpeettoman yksityiskohtaista sääntelyä purkamalla voitaisiin edistää palveluinnovaatioita

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toteuttaminen esitetystä muodosta vaikeuttaa kustannusten hillintätavoitteen saavuttamista. Keskeisin syy on se, että malli rajoittaa maakunnan oikeutta päättää palvelujen tuotantotavasta ja ohjata palveluja kokonaisuutena. Lisäksi valinnanvapausuudistuksen on arvioitu lisäävän palvelujen kysyntää, kun yksityistä palvelutuotantoa siirryy julkisesti rahoitetuksi. Kun valinnanvapauden laajentaminen lisää kustannuksia, se merkitsee kiinteällä budjettirajoitteella sitä, että palvelujen kattavuutta tai sisältöä voi joutua supistamaan tai palvelujen laatua alentamaan. Kustannusten nousun riskejä aiheuttavat lisäksi ainakin järjestäjien sekä tuottajien ICT-investointikustannukset, maakunnan, maakunnan liikelaitoksen ja tuottajien hallinnolliset tehtävät sekä valinnanvapausmalliin kuuluvat uudet elementit henkilökohtainen budjetti ja asiakasseteli sekä suun terveydenhuollon suoran valinnan palvelut. Valinnanvapausuudistuksen on arvioitu lisäävän palvelujen kysyntää, kun yksityistä palvelutuotantoa siirryy julkisesti rahoitetuksi. Erityisen suuri tämä kustannusriski on suun hoidossa, kuten lakiesitysten taloudellisten vaikutusten arvioinnissa tuodaan esille. Palvelujen kasvava kysyntä saattaa kohdentua sellaisiin helppoihin, itsestään paraneviin sairauksiin, joiden hoitaminen kuluttaa kokonaisresursseja, mutta ei tuota hyvinvointi- eikä terveyshyötyä.

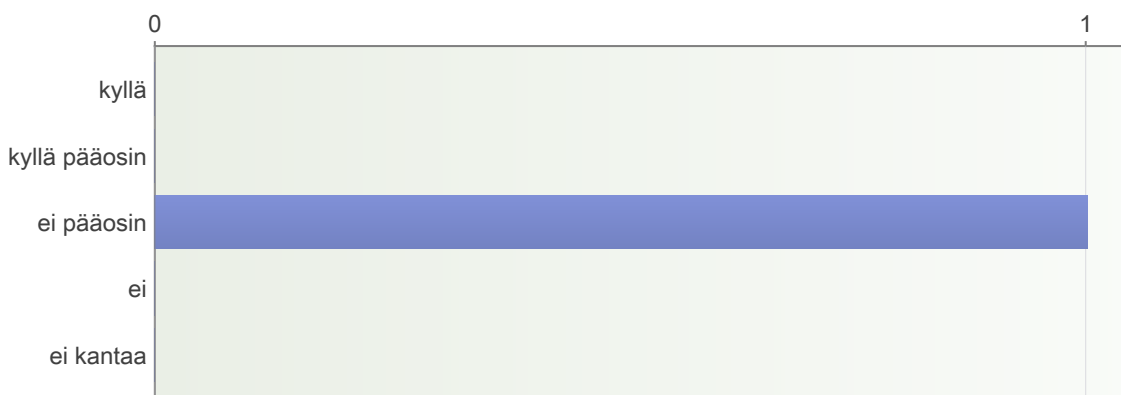
Pidemmällä aikavälillä kustannusten kasvun hillintä voi toteutua kilpailuasetelman synnyttämän tuotannollisen tehokkuuden ja alhaisempien kustannusten kautta ja toisaalta kansalaisten suuremman vastuun ottamisen ja omiin palveluihinsa osallistumisen kautta.

Merkittävämmät kustannussäästöt syntyvät palveluohjauksen ja palvelujen priorisoinnin myötä.

Miten huomioidaan kasvava palveluntarve esim. väestön ikääntymisen myötä ja miten tavoite puolestaan vaikuttaa palveluiden saatavuuteen.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien liikelaitoksilla tulee olemaan hyvin erilainen rooli eri puolilla maata, riippuen markkinatilanteesta. Suurilla kaupunkiseuduilla SOTE-keskuksia tulee varmasti olemaan runsaasti ja mm. Itä-Suomea enemmän. Lakiluonnos antaa liikelaitoksilla mahdollisuuden palveluiden saatavuuden turvaamiseen teorian tasolla. Käytäntö kuitenkin vasta näyttää todellisuuden. Keskisiä asioita ovat mm. osaavan työvoiman saaminen liikelaitosten palvelukseen. Kokonaisuutta on tässä vaiheessa mahdotonta realistisesti ja faktoihin perustuen arvioida.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntalaisen näkökulmasta on sopiva ja tarkoituksenmukainen. Palveluvalikko sopii melko terveelle ja vähän palveluja tarvitseville asiakkaille, joita on lukumääräisesti onkin suurin osa. Kun asiaa arvioidaan paljon palveluita tai monia palveluita tarvitsevien kannalta, valikko on liian suppea eikä se ole enää tarkoituksenmukainen, koska hoito pirstoutuu eri tahoille: sosiaali- ja terveyskeskuksiin, suun hoidon yksiköihin, liikelaitokseen, asiakassetelipalvelujen tuottajille ja henkilökohtaiseen budjetin palveluntuottajille.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

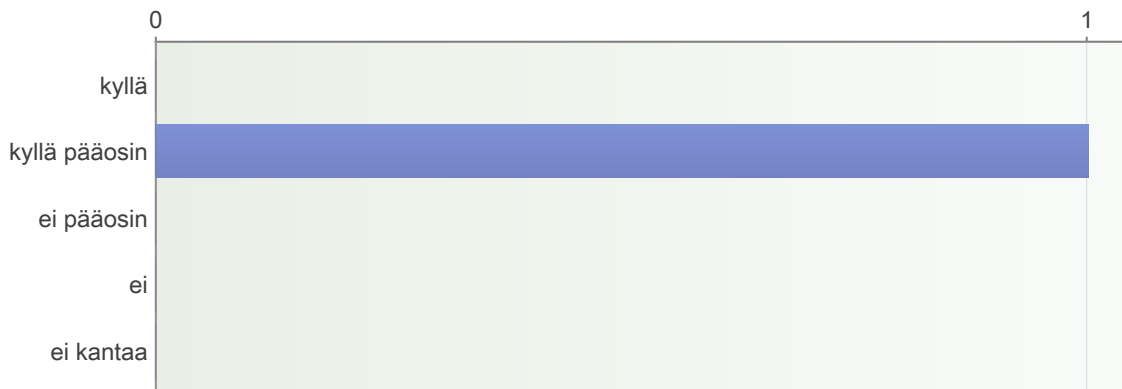
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun hoidon järjestelmämuutos luo suuren riskin kustannusten kasvuun, kun asiakkaille syntyy oikeus valita yksityinen palveluntuottaja julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuilla.
Lisäkustannuksia aiheutuu myös siitä, että suun terveydenhuollon saatavuuden paraneminen lisää palvelujen kysyntää

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- § 18 on pääosin selkeä.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

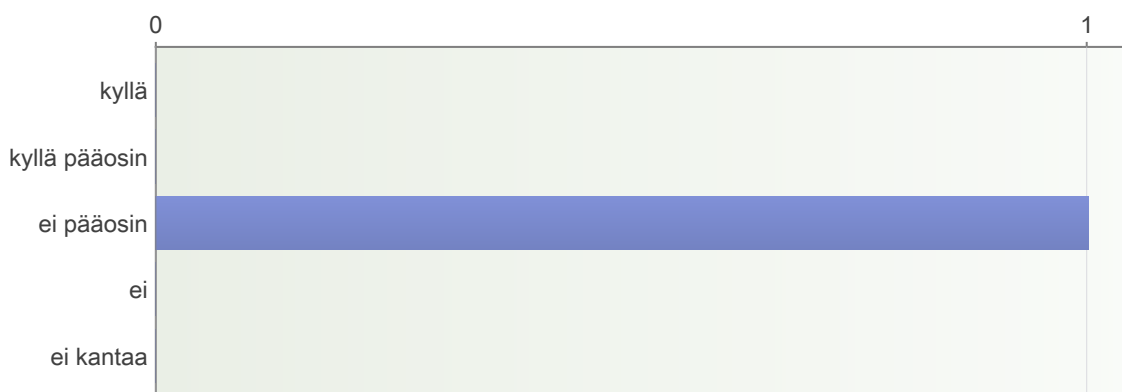
28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan ja maakunnan liikelaitoksen tuottamien muun kuin suoran valinnan palvelut kaipaavat tarkentamista ja konkretisointia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 18 § määrittämä tehtävä sote-keskuksissa olevasta ohjauksesta ja neuvonnasta on selkeä, tosin määrittely em. tehtävää tekevien ammattikelpoisuusmäärittely luonnoksesta puuttuu sairaanhoitolain mukainen sosiaalihuollon ammattihenkilön antamaa sosiaalihuollon neuvontaa ja ohjausta.

Maakunnan eri liikelaitoksiin jalkautuva sosiaalihuollon ryhmä vaatii tarkentamista. Lain perustelussa mainittu ”antaa sote-keskuksille konsultatiivisia palveluja TAI tekee palvelutarpeen arviointeja liikelaitoksen tuotantovastuulla oleviin palveluihin” vaatii tarkentamista. Voiko olla

valinnainen tehtävä? Kun 37 § kerrotaan, että, maakunnan liikelaitoksella on oltava yksi tai useampi sosiaalityöntekijöistä, muista sosiaalihuollon ammattihenkilöistä ja tarpeen mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä muodostettu ryhmä, joka työskentelee SOTE-keskuksen yhteydessä. Miten varmistetaan asiakkaiden yhdenmukainen palvelun saavutettavuus? Lain tavoitteena on yhdenmukaiset palvelut ja palvelujen saavutettavuus. Riittääkö etäyhteys? Mikäli maakuntaan tulee useampi SOTE-keskus, ei riitä resurssit kuhunkin SOTE-keskukseen?

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

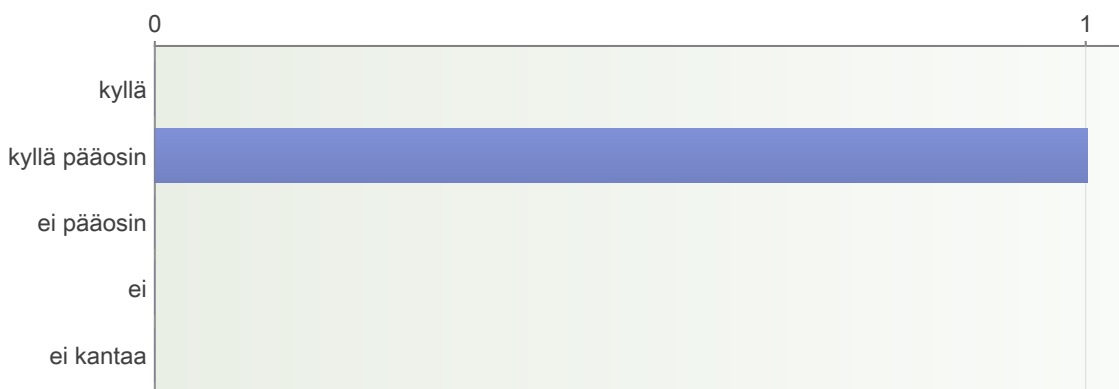
- Maakunnan liikelaitoksen vaihtaminen puolen vuoden välin asettaa 18 maakunnan sote- palveluliikelaitokset kilpailutilanteeseen, jonka käytännön vaikutukset ovat vaikeasti ennakkoon arvioitavissa. Vaikutukset voivat olla myönteisiä ja johtaa toiminnan ja sen laadun parantumiseen, mutta myös liikelaitosten väliseen epäterveeseen kilpailuun ja markkinointiin. Palvelut kuitenkin rahoitetaan julkisesti. Tästä syystä on kiinnitettävä aiempaa enemmän huomiota mm. markkinoinnin yhteisiin sääntöihin ja käytäntöihin liikelaitosten ja niiden yhtiöiden välillä. Käypähoito-ohjeista huolimatta indikaatiot vaativan hoidon saamiseksi voivat poiketa eri liikelaitosten välillä. Tämä voi johtaa siihen, että liikelaitosta vaihdetaan esimerkiksi leikkaushoidon saamisen perusteella. Kun maakunnilla on mahdollisuus rajata asiakassetelin käyttöä kiireettömässä leikkaustoiminnassa maakunnan omilla edellytys perusteilla. Tällöin on mahdollista, että maakunnan asukkaat vaihtavat liikelaitosta, jotta voivat saada toiselta liikelaitokselta asiakassetelin em. hoitoon. Näin maakuntien asukkaat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa varsinkin kun asukkaiden valmiudet tehdä valintoja ovat erilaiset.

Puolen vuoden välinen mahdollisuus vaihtaa liikelaitosta voi aiheuttaa hoivan ja hoidon jatkuvuudessa ongelmia, etenkin palveluketjuissa. Ei ole erityisen tarkoituksenmukaista, että asukkaan valitsema liikelaitos ja sote-keskus ovat eri maakunnissa pitkällä aikavälillä. Valitulla maakunnan liikelaitoksella ei ole velvollisuutta tuottaa kotiin annettavia palveluita maakunnan ulkopuolelle. Niin asiakkaan kuin palvelujen tuottajan näkökulmasta palvelujen kokonaisuus voi olla sangen pirstaloitunut ja palveluketjut monimutkaisia. Erityisesti tämä koskee runsaasti apua ja palveluja tarvitsevia asiakasryhmiä. Tunnettu ilmiö on myös jossain määrin muuttoliike, joka tapahtuu perusteella ja niistä syntyneiden mielikuvien perusteella. Joka tapauksessa asiakaskohtaisen tiedon hallinta vaatii toimijakseen kehittyneitä kaikkien tahojen käytössä olevia tietojärjestelmiä.

Liikelaitoksen vaihtovälin tulee joka tapauksessa olla puolta vuotta pitempi ellei kysymyksessä ole koti- tai asumispaikkakunnan vaihto.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

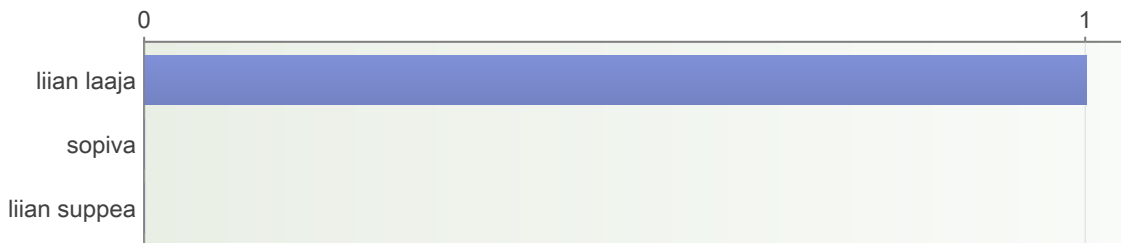
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan asukkaiden oikeutta valita maakunnan liikelaitoksen palveluyksikkö lakiluonnoksen kohdissa 22 ja 23 §:n mukaisesti voidaan pitää perusteltuna. Vaatimuksena liikelaitokselle on, että maakunnan sote-palveluverkosta muodostuu tarkoituksenmukainen ja asukkaiden erilaiset tilanteet huomioon ottava niin alueellisesti kuin palvelujen sisällön suhteen.

Huomioitavaa kuitenkin on se, että valinnanvapaus yli maakuntarajojen aiheuttaa ongelmallisia tilanteita mm. integraation toteutumiseen (siirtykö asiakastieto muissa maakunnissa käytetyistä palveluista), palveluntuottajien valvontaan, palvelutarpeen arviointiin, maakuntien väliseen laskutukseen, palveluvalikoiman poikkeamiin maakuntien välillä, paljon palveluja käyttävien henkilöiden tunnistamiseen ym. liittyen

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

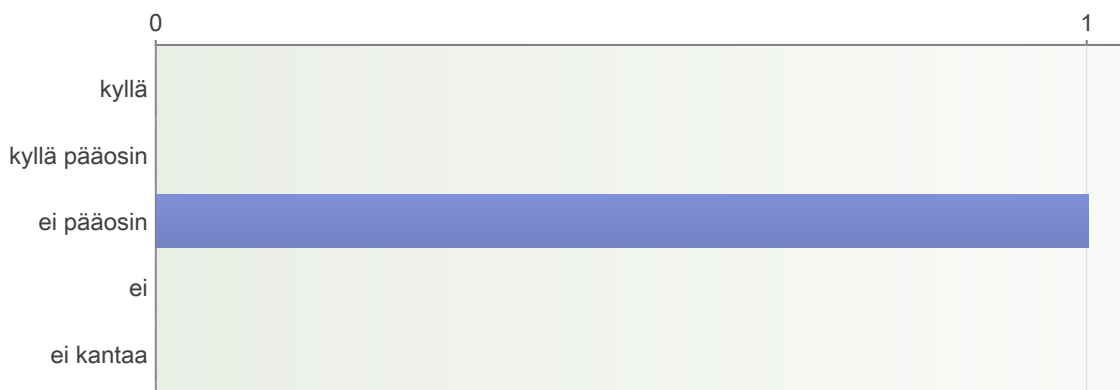
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 24 §:n mukaisiin asiakassetelipalveluihin sisältyy esityksen kriittisin kohta. Esityksen mukaan maakunnat veloitettaisiin tarjoamaan asiakkaille asiakassetelilukuisten muiden kuin suoran valinnan palvelujen saamiseksi. Maakunnat voisivat tarkemmin määritellä asiakassetelillä hankittavien palvelujen yksityiskohtaisen sisällön. Maakunta voisi rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta, jos se olisi välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen perusteella. Asiakasseteliä ei myöskään saisi käyttää, jos asiakas- tai potilasturvallisuus voisi vaarantua.

Maakuntaliiton näkemyksen mukaan maakunnalla tulisi itsehallintonsa puitteissa olla oikeus päättää palveluista, joissa se käyttää asiakassetelillä tarkoituksenmukaiseksi harkitsemallaan tavalla. Näin tehden kustannukset olisivat helpommin ennakoitavissa.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

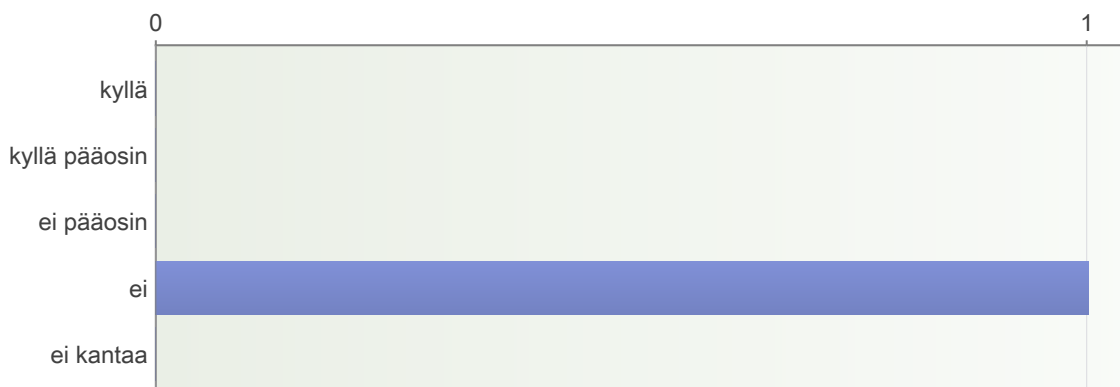
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rajauksineenkin 24 § kuvattu asiakasetelijärjestelmä vaarantaa riittävien palvelujen turvaamisen kustannustehokkaalla tavalla. Sisältö mahdollistaa hyvinkin suuret tulkintaerot.. Yhdessä maakunnassa tehty rajaus ei estä asiakkaiden hakeutumista toisen maakunnan palveluihin eikä ko. kirjaus siten ole näennäinen palvelujen turvaamisen näkökulmasta.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelipalveluiksi esitetään sellaisia erikoissairaanhoidon palveluja, joiden laajamittaisella toteuttamisella asiakassetelin avulla olisi merkittäviä vaikutuksia maakuntien liikelaitosten mahdollisuuksiin taata riittävät ja laadukkaat erikoisalojen palvelut ja erityisesti ympärivuorokautinen päivystysvalmius koko maassa kaikissa olosuhteissa.

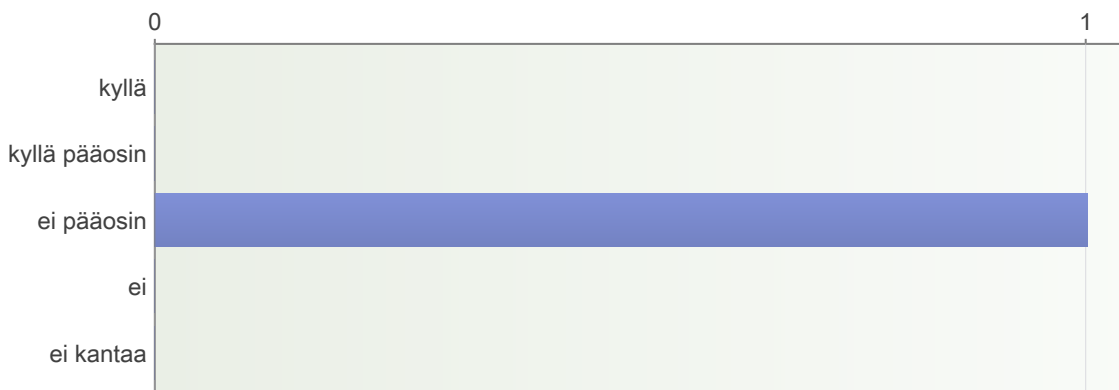
Maakunnalle ehdotetaan mahdollisuutta rajata asiakassetelin käyttöä, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen kannalta tai jos potilasturvallisuus taikka maakunnan suoriutuminen lakisääteisistä tehtävistä vaarantuu.

Keskussairaaloiden mahdollisuudet tuottaa palveluja kustannustehokkaasti ja hoitaa lakisääteiset tehtävänsä, joista keskeisin on päivystyksen ylläpitäminen, vaarantuvat hyvin nopeasti, kun elektiivinen toiminta vähenee asiakassetelin käytön takia. Myös palvelukokonaisuuksien toimivuus ja potilasturvallisuus voivat vaarantua, kun hoitoketju pilkkoutuu.

Asiakassetelin käytön tulisi siis olla mahdollista, mutta ei pakollista, tilanteissa, joissa maakunnalla on tarve täydentää omia palveluitaan pystyäkseen turvaamaan väestön tarpeen mukaiset hoidot ja toimenpiteet sekä asianmukaisen hoitoon pääsyn.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

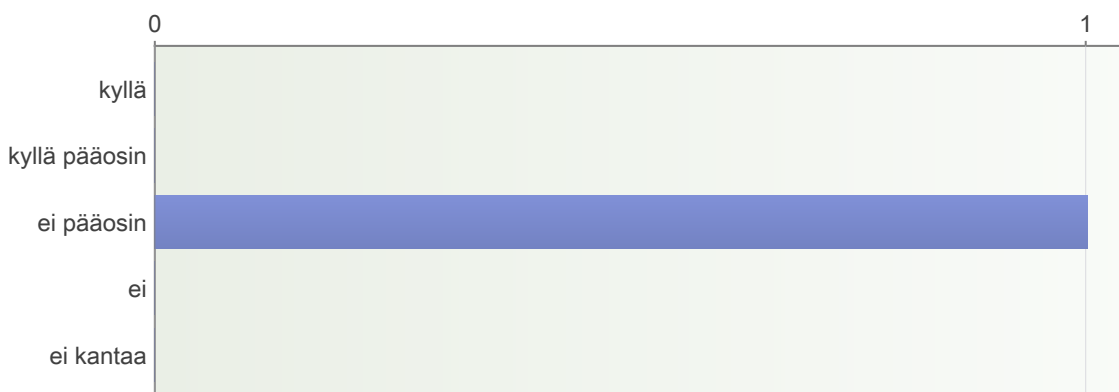
- Ehdotetulla tavalla toteutettuna asiakassetelin käyttö on joiltain osin ongelmallista. Asiakassetelipalveluja ei tule ottaa käyttöön lakiluonnoksen 24 § 8 ja 10 kohdissa esitetty kiireettömään leikkaustoimintaan ja polikliinisesti toteutettaviin kirurgisiin toimenpiteisiin, koska esitys vaarantaa keskussairaaloiden 24/7 yhteispäivystyspalvelut ja vaikuttaa myös näin päiväaikaiseen toimintaan. Myös asukkaat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa, kun maakuntien rajaukset edellä mainituissa palveluissa voi kiertää siirtymällä toisen maakunnan liikelaitoksen asiakkaaksi/potilaaksi.

Kokonaisuutena asiakkaan aseman ja oikeuksien varmistamiseksi maakunnalla on mahdollisuus asettaa sisällöllisiä vaatimuksia asiakassetelillä tuotettaviin palveluihin, mikä tuo turvaa asiakkaan asemaan ja oikeuksiin. Asiakkaan maksuosuus tulee olla yhteneväinen asiakasmaksulain mukaisesti. Maakunnan liikelaitoksen palveluiden ja asiakassetelillä tuotettavien palveluiden välinen rajanveto tulee olla selkeä, jotta asiakas pystyy tekemään valinnan ja on yhdenvertaiset asiakkaan asema ja oikeudet.

Valinnanvapausmalli eri elementteineen on lisäksi erittäin vaikeaselkoinen ja voi tuottaa ainakin alkuvuosina asiakkaille ja potilaille vaikeuksia valita omaan tilanteeseen sopivia palveluja, koska tämä edellyttää asiakkaan kykyä arvioida omaa tilannettaan, palveluntarvetta, verrata sitä tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin ja hakeutua palveluihin. Uuden mallin oppiminen aiheuttaa myös runsaasti henkilöstön koulutustarpeita.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

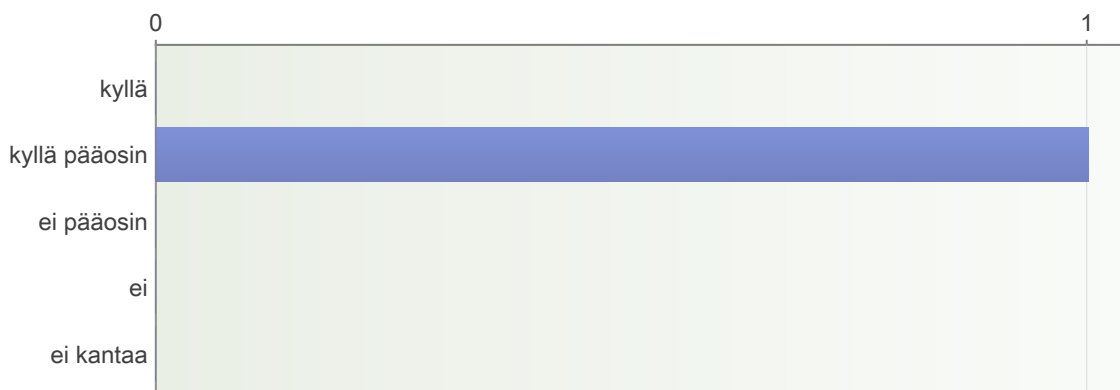
- Lakiehdotuksen mukaan maakunnan oikeutta päättää järjestämisvastuulleen kuuluvien palvelujen tuottamistavasta on rajoitettu. Maakunnalla olisi lakisääteinen velvollisuus tarjota asiakasseteli laissa säädetyissä palveluissa. Mikäli asiakas kieltäytyy asiakassetelistä, maakunnalla on viimekätinen vastuu tuottaa vastaavat palvelut.

Asiakaskunnan muotoutumisen dynamiikka on nykymallista huomattavasti poikkeava ja asettaa suuret vaatimukset järjestäjätaholle. Valinnan vapaus mahdollistaa nopeat vaihdokset maakunnan liikelaitoksesta toisen maakunnan palveluihin ja myös vaihdokset tuottajien ja palveluyksiköiden välillä. Asiakaskunnan muotoutumisen dynamiikka on nykymallista huomattavasti poikkeava ja asettaa suuret vaatimukset järjestäjätaholle.

Mikäli maakunnalla olisi mahdollisuus valita, missä palveluissa se ottaisi käyttöön asiakassetelin, se voisi ottaa huomioon palvelujärjestelmän päällekkäisyyteen ja työvoiman saatavuuteen liittyviä kysymyksiä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

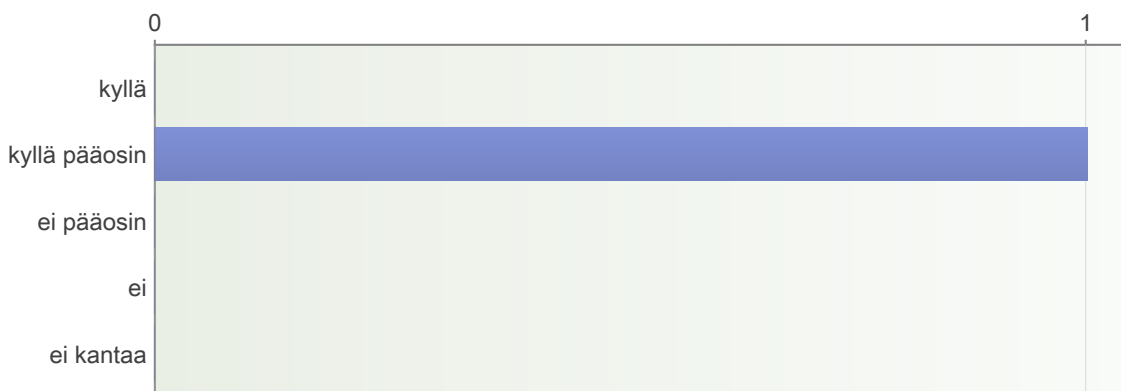
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökotainen budjetointi on aivan uusi sote-palvelumuoto, joka vastaa runsaasti apua ja palveluja tarvitsevien asiakasryhmien tarpeisiin. Henkilökohtainen budjetointi edellyttää palveluohjauksesta vahvaa osaamista ja kokonaisuuksien hallintaa sekä asiakkaiden tilanteiden syvällistä huomioita.

Henkilökohtaisesta budjetoinnista on saatu kokemusta kokeilujen kautta lähinnä vammaispalveluissa, joissa sen käyttö on perusteltua. Samoin omaishoidossa on hyviä kokemuksia, kun omaishoitoperhe voi valita, miten heidän jaksamistaan tuetaan ja miten. Henkilökohtaisen budjetin kautta voi asiakaslähtöisemmin räätälöidä palvelut jaksamisen tukemiseksi.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

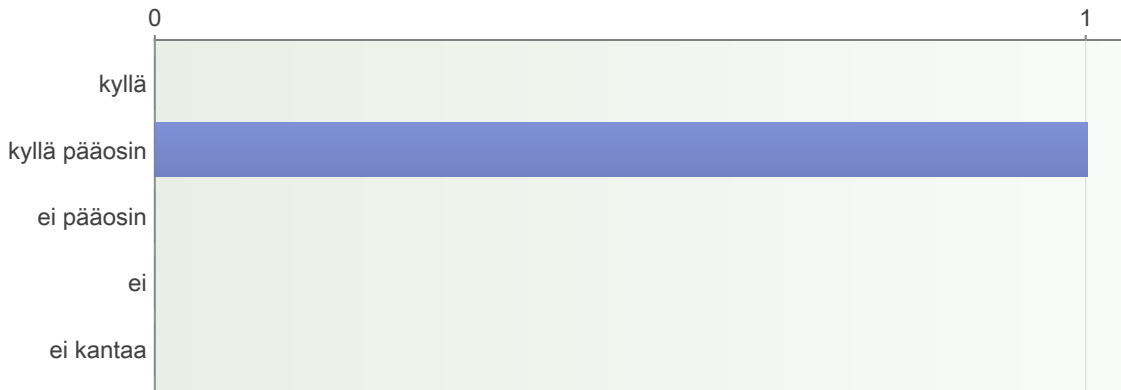
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen mukaan asiakkaalle laaditaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarvittaessa asiakassuunnitelma, jossa olisivat kaikki asiakkaan sosiaali- ja terveystyöpalvelut tuotantovastuusta riippumatta. Maakunnan liikelaitos vastaisi siitä, että asiakassuunnitelma muodostaa asiakkaan palvelutarpeen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Edellytyksenä ovat toimivat järjestämistason, liikelaitokset, palvelutuottajat ja asiakkaat riittävästi kattavat tietojärjestelmät. Asiakkaille tehdään palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarvittaessa asiakassuunnitelma. Asiakassuunnitelmassa on kaikki asiakkaan sosiaali- ja terveystyöpalvelut tuotantovastuusta riippumatta. Maakunnan liikelaitos vastaa siitä, että asiakassuunnitelma muodostaa asiakkaan palvelutarpeen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Tämä lakikohdan tarkoitus on perusteltu, mikäli § 5 asiakassuunnitelma korvaa nykyinsäädännön monet eri suunnitelmat ja asiakkaalla jatkossa oli vain yksi yhteinen suunnitelma, jossa on kaikki asiakkaan sosiaali- ja terveystyöpalvelut riippumatta siitä, kuka palvelut tuottaisi. Tietojärjestelmien tulee mahdollistaa yhteisen asiakassuunnitelman tekemisen ja tietojen näkemisen säilyttäen tietosuojavelvoitteet.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

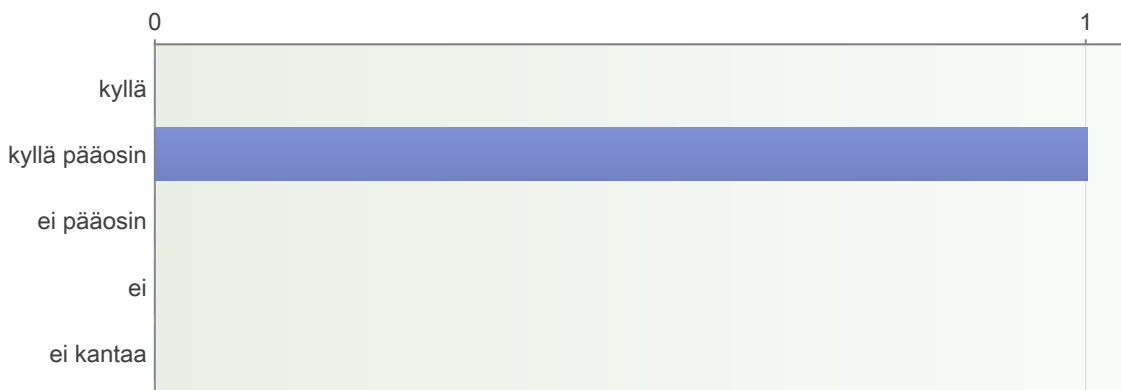
50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hyväksymismenettely on keskeinen maakunnan keino ohjata palvelujen tuottamista, joten niiden on välttämätöntä olla olemassa. Hyväksymismenettelyyn liittyvä sääntely on kuitenkin epäselvää erityisesti suoran valinnan palveluissa. Sopimuksen ja hallintopäätöksen välinen suhde jää epäselväksi; esimerkiksi tarkoittaako säännös sitä, että 42 § mukaisia ehtoja ei voi sitoa sopimukseen. Säännökset vastuusuhteista puuttuvat ja ne tulisi määritellä.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

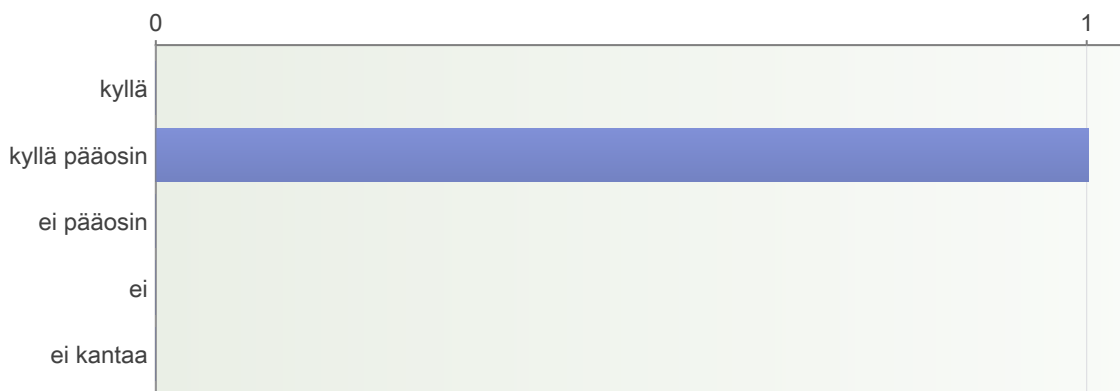
- Maakunnalla ei ole keinoja asettaa riittäviä seuraamuksia siitä, että tuottaja ei toimi maakunnan edellytysten mukaisesti. Kuitenkin maakunta on järjestämisvastuussa ja myös raskaassa valvontavastuussa palveluntuottajien suhteen.

Hyvänä nähdään se, että maakunta voi asettaa suoran valinnan palveluntuottajille sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetilla annettaville palvelun tuottajille maakunnan omia ehtoja. Ongelmaksi nähdään se, että jos kuntalainen eri ole tyytyväinen maakunnan ehtoihin, hän voi valita toisen maakunnan? Miten yhdenvertaisuus eri maakuntien välillä toteutuu?

Lakivelvoitteet ovat kaikille samat

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

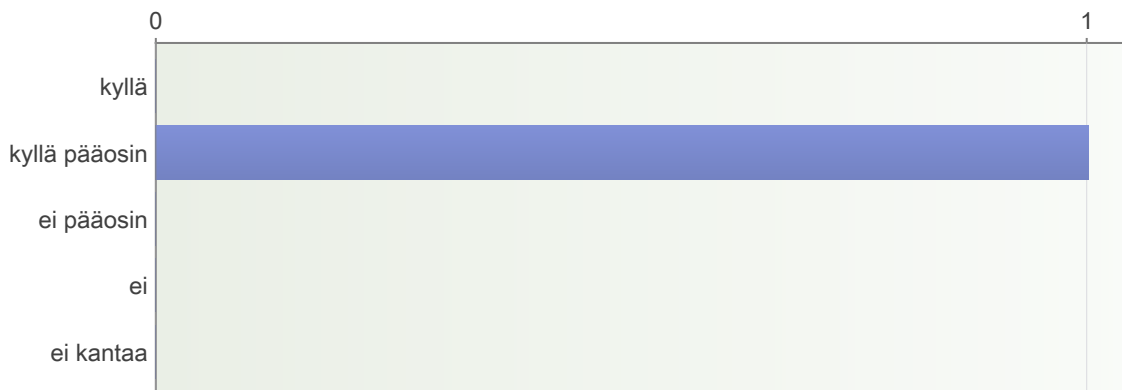
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta voi asettaa suoran valinnan palveluntuottajille sekä asiakassetelillä ja henkilökohtaisella budjetilla annettavan palvelun tuottajille palvelujen laatua, voimavaroja ja saatavuutta sekä palveluketjuja, palvelujen ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksen yhteensovittamista koskevia sekä muita palvelujen tuottamiseen liittyviä ehtoja, joilla edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä väestön palvelutarpeita vastaavien riittävien palvelujen yhdenvertaista saatavuutta maakunnassa tai jotka muutoin ovat tarpeen maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseksi.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

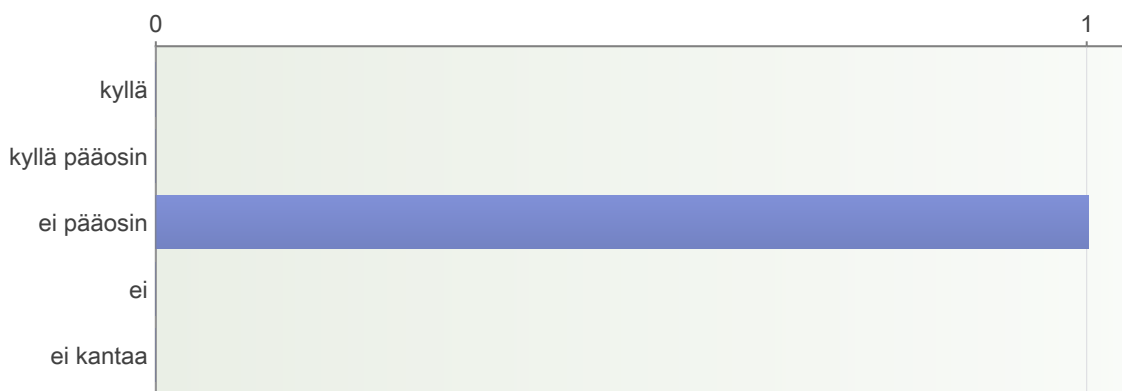
Vastaajien määrä: 1

- Säädökset on esitetty varsin selkeästi. Täsmennystarvetta on kuitenkin mm. niiden soveltamista alihankintaketjuissa.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

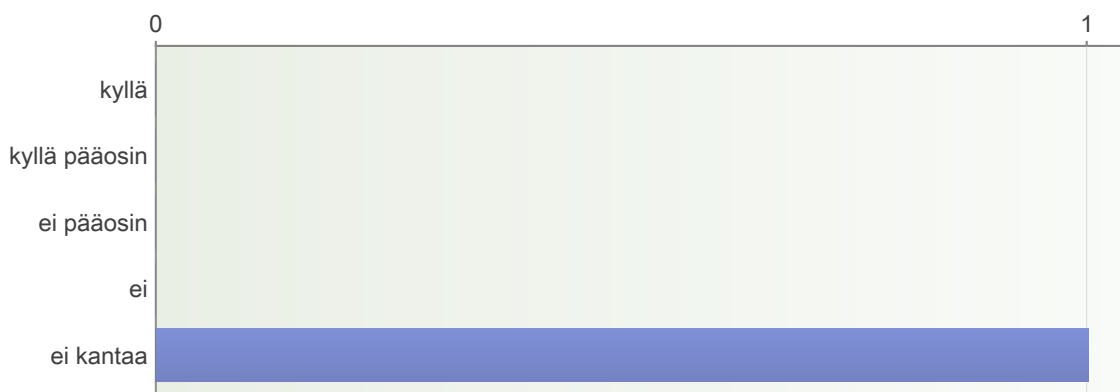
Vastaajien määrä: 1

- Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on periaatteessa hyvä tuottajalle maksettavan korvauksen määräytymisperuste ja se on tarkempi kuin nykyisin käytössä oleva ulkoistettujen terveysasemien kapitaatioperusteinen hinnoittelu. Jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, tämä voi käytännössä kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Määräytymisperuste voi myös kannustaa kohdennettuun asiakashankintaan. Lakiesityksen 65 §:n 3 mom:n mukaan suoran valinnan palvelujen kiinteän korvauksen suuruutta määritettäessä maakuntien on noudatettava kansallisia tarvetekijöitä. Niitä ovat ikä, sukupuoli, sairastavuus ja sosioekonomiset tekijät ja muissa kuin suun hoidon suoran valinnan palveluissa lisäksi työssäkäynti. On myönteistä, että maakunnille ehdotetaan jätettäväksi harkinnanvaltaa kapitaatorahoituksen tason määrittelyssä ja osittain myös korvausten perusteista. Maakuntien mahdollisuus vaikuttaa

järjestämisvastuullaan olevien suoran valinnan palvelujen korvauksista on kuitenkin varsin rajattu, sillä tarvekertoimet laskee Terveysten ja hyvinvoinnin laitos ja valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kiinteän korvauksen määristä, kansallisista tarvetekijöistä, painokertoimista sekä suoriteperusteisten korvausten vähimmäismääristä

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

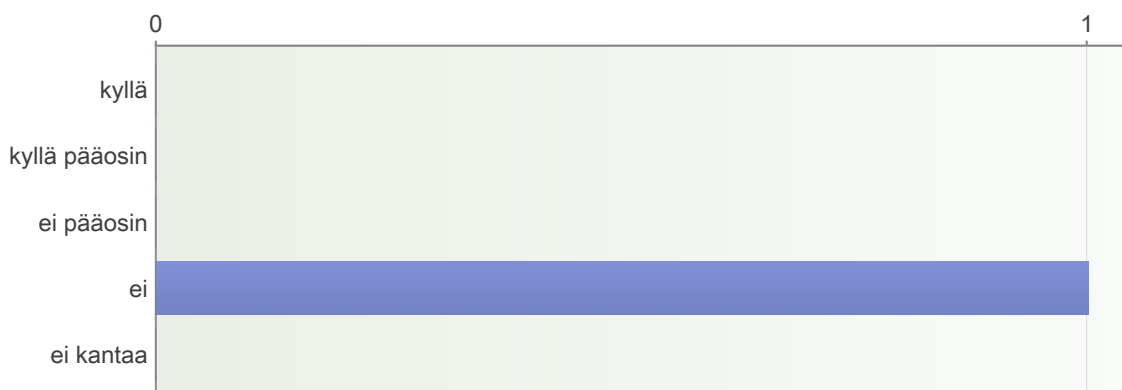
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Molemmille kriteeri ovat samat. Tosin käytännössä edellä mainittu tarkoittaa, että maakunnan liikelaitoksen tuottaessa itse valinnanvapauspalveluita sen tulee markkinoiden näkökulmasta toimia pitkälti samalla tavalla kuin esimerkiksi osakeyhtiön, vaikka toiminta ei muodollisesti tapahdukaan yhtiömuodossa. On ensiarvoisen tärkeää, että maakunnassa säilyy ympärivuotinen päivystystoiminta.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

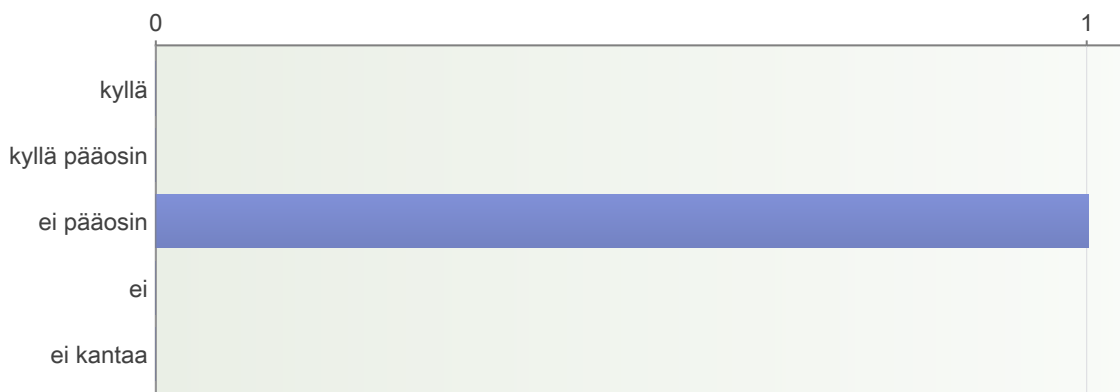
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäaika sinällään on ensiarvoisen tärkeä. Kaikilla toimenpiteillä ei kuitenkaan ole sama siirtymäajankohta esim. henkilökohtainen budjetti 1.1.2020 alkaen ja asiakasseteli 1.7.2020 ja SOTE-keskukset aloittaisivat 1.1.2021 (laajennus muuhun kun yleislääketieteeseen 1.1.2022). Maakunnan on kuitenkin tehtävä ratkaisuja edellä mainittuihin kokonaisuuksiin jo viimeistään 31.12.2019.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Voimaantuloa on porrastettu, mikä on sinänsä perusteltua. Ehdotukseen sisältyy kuitenkin maakunnille velvoitteita tehdä merkittäviä päätöksiä jo kaksi vuotta ennen toiminnan käynnistymistä. Maakunnan tulisi päättää kiinteän korvauksen käytöstä ja varata rahoitusta tuottajilta tavoiteltujen asioiden ohjaamiseen taloudellisten kannusteiden avulla. Ehdotus kaventaa maakuntien itsehallintoa ja luo riskin ylimääräisten kustannusten syntyemiselle siirtymävaiheessa tai toisaalta luoda tilanteen, jossa markkinoille ei löydy tulijaa, koska maakunnilla ei todennäköisesti ole tietopohjaa eikä työkaluja perusteltujen päätösten tekemiseen

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

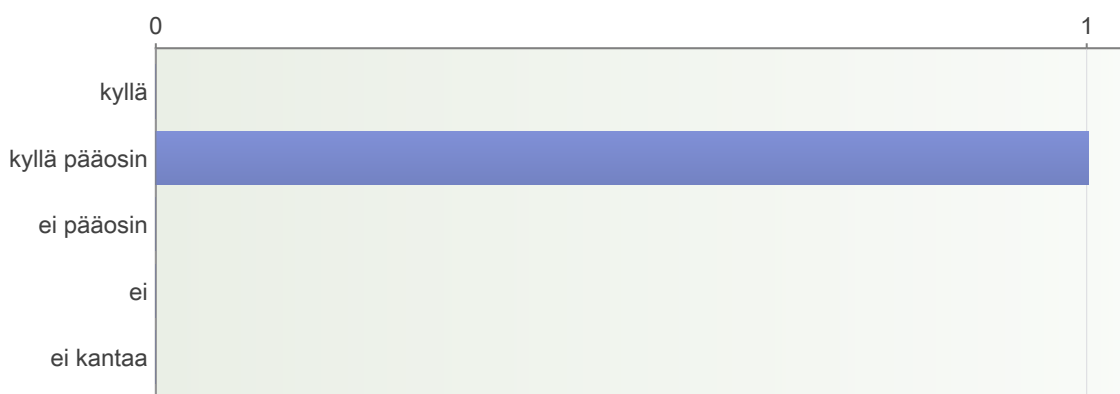
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelut tuotetaan 1.1.2020-31.12.2021 maakunnan liikelaitoksen toimesta. Yksityisistä, sv-korvatuistahammashoidon palveluista siirtyvien asiakkaiden kokonaismäärän arviointi on vaikeaa. Kustannuksen arviointi on vaikeaa ja rahoituksen riittävyys keskeinen kysymys.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

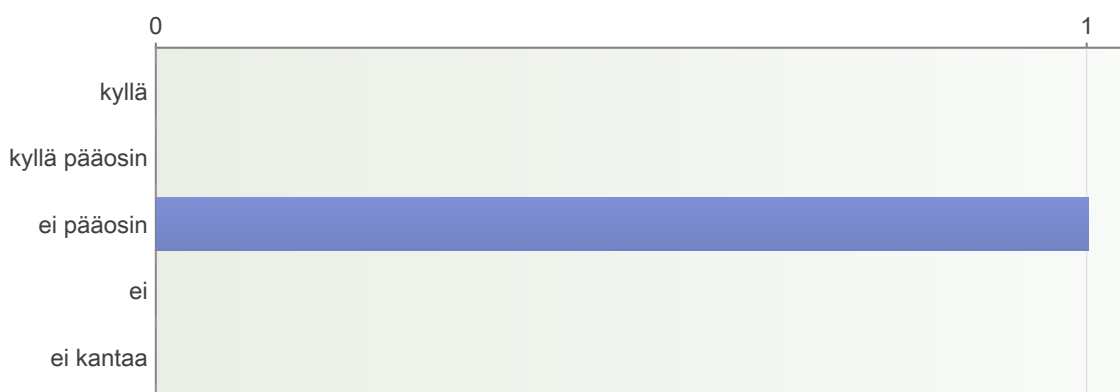
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yksityisillä tuottajilla hyvät mahdollisuudet laajentaa palveluitaan, mikäli täyttää lain edellyttämät vaatimukset ja maakunnan asettamat ehdot. PK- ja mikroyritysvaltaisilla alueilla tilanne voi silti olla haastava yksityisten tuottajien näkökulmasta.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

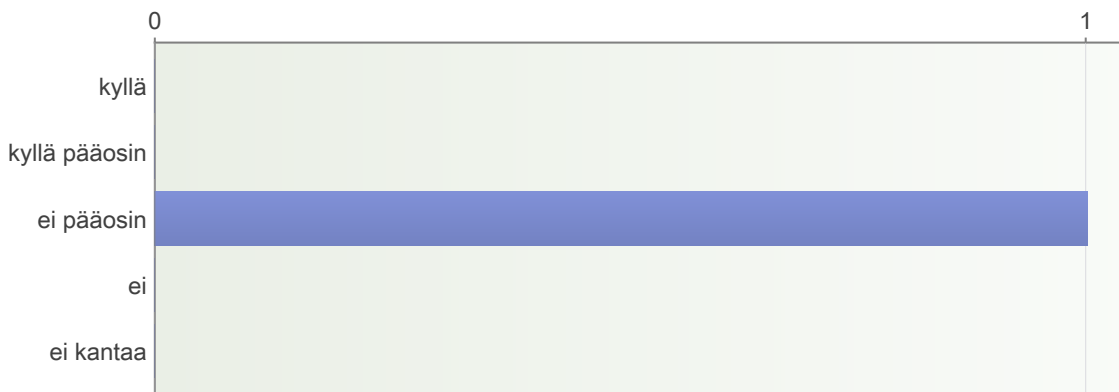
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Todennäköistä on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottaja-organisaatioille. Keskittymiskehitys on ollut nähtävissä jo aiemmin. Pienten tuottajien markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet erityisesti, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä. Pienille toimijoille hallinnollinen taakka saattaa muodostua kohtuuttomaksi.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lain vaikutusarvio on tehty pinnallisesti ja puutteellisesti. Valinnanvapauden myötä sote- markkinoiden laajentuminen muuttaa maakuntien asukkaiden käyttäytymistä. Lain suurimpia dynaamisia vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi eikä ole voitu arvioida, koska dynaamiset vaikutukset tulevat monilta osin esille vasta toimeenpanossa. Tämä puoltaa erityisesti uudistuksen asteittaista toteuttamista.

Tehdyissä laskelmissa sote-markkinatoimijoiden osalta on oletettu, että palveluja tuottavat jatkossakin Suomeen rekisteröidyt yritykset Suomessa. Markkinoiden avautuminen mahdollistaa kuitenkin suurten sote-alan ja erityisesti sairaalatoimintaa harjoittavien markkinatoimijoiden rantautumisen maamme sote-markkinoille. Lisäksi asukkaiden oikeutta hakeutua saamaan palveluja toisessa EU-maassa ei ole arvioitu.

Uudistuksen verovaikutukset on laskettu kaavamaisesti tarkistamatta, missä määrin terveystuottajat maksavat yhteisöveroa. Uudistuksen kustannuksia lisääviä vaikutuksia on lueteltu lukuisia, mutta näiden kustannusvaikutusta ei ole pääosin tehty.

Lain perustuslainmukaisuuden arviointi on osin puutteellista suhteessa perustuslakivaliokunnan lausuntoon.

Sote- ja maakuntauudistus on ylivoimaisesti suurin maassamme koskaan toteutettu hallinnollinen reformi. Sen menestyksellinen toteuttaminen edellyttää hidasta ja vaiheittaista etenemistä. Resurssit ja osaaminen ovat rajalliset sekä palvelujen järjestämisen että tuotannon johdon osalta.

Palvelujen saatavuutta ja laatua ei ole syytä vaarantaa liian nopeilla muutoksilla, joihin tuottajilla ei ole edellytyksiä sopeutua. Koska yleisesti tunnistettu tosiasia on, että suurin ongelma sote-palveluihin liittyen on perusterveydenhuollon yhdenvertaisessa saatavuudessa, tulee valinnanvapauden ensimmäinen vaihe kohdistaa ensisijaisesti siihen, siis sote-keskusten käyttöönottoon ja yksityisen tarjonnan tuomiseen julkisen tarjonnan rinnalle.

Mikäli valinnanvapaus laajennetaan heti alkuun koskemaan kaikkia sote-palveluja, kohdentuu markkinatoimijoiden intressi niihin palveluihin, jotka ovat heille riskittömpinä ja taloudellisesti tuottavimpina – oletettavasti erikoissairaanhoidon.

Myös poikkeus- ja kriisiolojen hallintaan liittyvä varautuminen ja valmiuden näkökulma on otettava huomioon uudistuksen vaikutusten arvioinneissa aiempaa paremmin. Kun toiminta siirtyy markkinatoimijoille, on niiden myös vastattava osaltaan valmiuden ylläpidosta.

Yksittäisten palvelumuotojen käyttöönoton vaikutusten monitasoinen arviointi on osin puutteellista. Tämä koskee erityisesti asiakassetelien käytön laajentamista.

Lainsäädäntöhankkeen menestyksellä läpivienti mm. edellyttää perusteellista arviointia terveydenhuollon ammatillisen- ja yliopistollisen peruskoulutuksen sekä ammatillisen jatkokoulutuksen (erikoislääkärikoulutus) toimintaedellytyksien muuttumisesta.

Lisäksi tarvitaan arvio siitä, miten lainsäädäntöhanke vaikuttaa lääketieteellisen tutkimuksen toimintaedellytyksiin. Ei voi olla niin, että ainoastaan julkisella toimijalla on velvoite sekä ammatillisen peruskoulutuksen harjoittelujaksojen että myös erikoiskoulutuksen koulutuksen järjestämiseen. Panostukset tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaan tulee olla kaikkien sote-palveluja antavien tahojen (kustannus)vastuulla.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvä valinnanvapaus on mittakaavaltaan niin suuri, että se muuttaa oleellisesti kaikkien siihen kytkeytyvien toimijoiden ja asiakkaiden asemaa. Kyse on kokonaan uudenlaisen toimintatavan luomisesta.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus on kannatettava. Keskeistä siinä kuitenkin tulee olla palveluiden laadun paraneminen asiakkaille eri väestöryhmien palvelut ja erikoissairaanhoidon.

Voimaantuloa on porrastettu, mikä on sinänsä perusteltua. Ehdotukseen sisältyy kuitenkin maakunnille velvoitteita tehdä merkittäviä päätöksiä jo kaksi vuotta ennen toiminnan käynnistymistä. Maakunnan tulisi päättää kiinteän korvauksen käytöstä ja varata rahoitusta tuottajilta tavoiteltujen asioiden ohjaamiseen taloudellisten kannusteiden avulla. Ehdotus kaventaa maakuntien itsehallintoa ja on kohtuuton, koska maakunnilla ei ole riittävää tietopohjaa eikä työkaluja perusteltujen päätösten tekemiseen.

Etelä-Savon maakunta haluaa erityisesti korostaa valinnanvapauden vaikutusta eri väestöryhmien palveluihin. Lisäksi asiakaspalvelusetelin ulottaminen erikoissairaanhoidon vaarantaa päivystyssairaalan olemassa olon Etelä-Savossa. Valinnanvapaudella ei saa vaarantaa integraation toteutumista.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Leikkaustoiminta ja lääkärin vastaanotto toiminta tulee poistaa asiakassetelin piiristä, koska keskittämis- ja päivystysasetuksia on noudatettava kaikessa toiminnassa ja turvata päivystystoiminta. Maakuntien mahdollisuus rajata asiakassetelien käyttöä menettää merkityksensä, kun asiakkaalla on mahdollista valita toisen maakunnan liikelaitos, jossa asiakasseteli on käytössä.

Kilpailuun ja markkinointiin liittyvät kysymykset ovat keskeisiä ja vaativat tarkempaa sääntelyä (liikelaitokset vrt. markkinat) koko maan kattavasti.